

УДК 343.98:343.41(477)

DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2025.1.27>

Володимир Юрійович Попов,

кандидат юридичних наук,

Національний науковий центр

«Інститут судових експертиз ім. Засл. проф. М. С. Бокаріуса»

Міністерства юстиції України (докторант);

 <https://orcid.org/0009-0003-9020-9448>,

e-mail: v.iu.popov@ukr.net

СУЧАСНІ ПІДХОДИ ДО ТИПІЗАЦІЇ ОКРЕМИХ КРИМІНАЛІСТИЧНИХ МЕТОДИК

У статті за результатами проведеного аналітичного огляду наукових джерел, предметом дослідження яких стали концептуальні основи класифікації криміналістичних методик, обґрунтовано позицію, що сьогодні тенденції побудови окремих криміналістичних методик децю змінилися й переорієнтувалися під впливом змін, яких зазнає чинна доктрина кримінального і кримінального процесуального права в умовах воєнного стану. Аналіз традиційних підходів учених і сучасних тенденцій став підґрунтям для розроблення класифікації окремих криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень, в основу яких покладено такі критерії: 1) кримінально-правові чинники; 2) повнота розроблених алгоритмів і практичних рекомендацій; 3) рівень узагальненості запропонованих рекомендацій; 4) етап, на якому здійснюється кримінальна процесуальна діяльність; 5) форма відображення розроблених рекомендацій; 6) криміналістично значущі ознаки певної групи кримінальних правопорушень і наявність між ними кореляційних зв'язків тощо.

Ключові слова: криміналістична методика, розслідування, кримінальне правопорушення, типізація, злочин, кримінальний проступок.

Оригінальна стаття

Постановка проблеми

Учені вже тривалий час зосереджують свою увагу на розробленні ефективних алгоритмів розслідування кримінальних правопорушень. Такі алгоритми науковою спільнотою подаються у вигляді окремих криміналістичних методик або систематизованих рекомендацій щодо розслідування певного виду чи групи кримінальних правопорушень. Теоретичні напрацювання в межах цієї проблематики нині є доволі ґрунтовними, адже ще з другої половини ХХ ст. науковці почали отожнювати головне завдання криміналістичного вчення з алгоритмізацією апробованих рекомендацій щодо розслідування злочинів. Сучасні тенденції розвитку криміналістичного вчення також суттєво не змінилися. Як слушно вказує Ю. М. Мирошніченко, активізація прогностичної функції криміналістики зумовлює потребу реалізації

технологічного підходу до побудови криміналістичних методик, де пріоритетне місце посідають абстрактно-наукові розробки [1, с. 290].

Зважаючи на практичну важливість систематизації теоретичних положень і задля досягнення балансу між правничою теорією та практикою правозастосування, вважаємо за необхідне типізувати сучасні підходи до класифікації окремих криміналістичних методик та визначення їхньої структури.

Стан дослідження проблеми

Науковці вже неодноразово приділяли увагу класифікації окремих криміналістичних методик. Ґрунтовними у межах цієї проблематики є напрацювання А. Ф. Волобуєва, В. О. Гусевої, В. А. Журавля, Р. А. Степанюка, В. В. Тищенко, В. М. Шевчука, В. Ю. Шепітька та багатьох інших.

Останнім часом деякі вчені фокусуються на розробленні й типізації криміналістичних методик. Зокрема, Ю. М. Мирошніченко одним із перших на підставі комплексного аналізу проблем нормативно-правового та правозастосовного характеру концептуальних засад криміналістичного забезпечення судового провадження сформулював основні положення концепції розбудови системи криміналістичного забезпечення судового провадження. Учений, спростовувавши необхідність формування окремих методик судового розгляду різних категорій кримінальних правопорушень, визначив структуру основи базової судової методики [2, с. 316–317].

В. М. Шевчук також досліджував актуальні проблеми окремої криміналістичної методики, аналізував її поняття й ознаки, підходи до формування концептуальних основ і перспективних напрямів сучасних досліджень у межах цієї проблематики. Ученим проведено аналіз наукових підходів до дослідження поняття «окрема криміналістична методика», на підставі критичного аналізу яких виокремлено суттєві ознаки цього поняття, запропоновано авторське визначення сучасного розуміння криміналістичної методики [3, с. 246–247].

Наукові підходи та погляди вчених-криміналістів щодо поняття криміналістичної методики стали предметом дослідження Т. А. Волікова. Науковець проаналізував об'єкт дослідження криміналістичної методики, яким є діяльність із розслідування злочинів, розглянув джерела формування криміналістичних методик, обґрунтував необхідність створення окремих міжвидових методик розслідування [4, с. 258–260].

Н. В. Павлова зазначила про численні дискусії щодо структури криміналістичної методики, її типів і видів, а також принципів побудови. На думку вченої, існує необхідність визначення концепції окремої криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень із метою вирішення низки теоретичних і практичних завдань, що виникають під час розслідування [5, с. 135].

Ураховуючи викладене, зауважимо, що вчені постійно вдосконалюють підходи до розуміння та розроблення окремих криміналістичних методик. Це засвідчують і дані інформаційної системи Національного агентства із забезпечення якості вищої освіти щодо подання повідомлень про утворення разових спеціалізованих учених рад. Відповідно до проведеного нами аналізу в період із вересня 2022 до січня 2024 р. захищено 22 дисертаційні дослідження на здобуття ступеня доктора філософії, предметом яких стали окремі криміналістичні методики розслідування злочинів і цілих груп кримінальних правопорушень¹. Тому нині актуальним завданням вбачаємо систематизацію й узагальнення типових підходів до класифікації окремих криміналістичних методик.

Мета і завдання дослідження

Метою статті є узагальнення сучасних підходів до типізації криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень на підставі аналітичного огляду.

Визначену мету конкретизовано в таких *завданнях*: 1) з'ясувати типові підходи до визначення різновидів окремих криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень; 2) визначити актуальні тенденції у класифікації криміналістичних методик; 3) розробити класифікацію криміналістичних методик і з'ясувати, які з них можуть бути актуальними для формування в контексті побудови алгоритмів розслідування кримінальних правопорушень у сучасних умовах державно-правового розвитку.

Наукова новизна дослідження

Аналітичний огляд наукових джерел, предметом дослідження яких стали концептуальні основи класифікації криміналістичних методик, дозволив дійти висновку, що сучасні тенденції побудови окремих криміналістичних методик дещо змінилися й переорієнтувалися з огляду на особливості чинної доктрини кримінального та кримінального процесуального права. З урахуванням традиційних підходів учених і сучасних тенденцій розроблено класифікацію окремих криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень, в основу якої покладено такі критерії: 1) кримінально-правові чинники; 2) повнота розроблених алгоритмів і практичних рекомендацій; 3) рівень узагальненості запропонованих рекомендацій; 4) етап, на якому здійснюється кримінальна процесуальна діяльність; 5) форма відображення розроблених рекомендацій; 6) криміналістично значущі ознаки у певній групі кримінальних правопорушень і наявність

¹ Захисти // Національне агентство із забезпечення якості вищої освіти : сайт. URL: <https://svr.naq.gov.ua/#/all-defenses> (дата звернення: 01.02.2025).

між ними кореляційних зв'язків тощо. Окреслено перспективи подальших досліджень.

Виклад основного матеріалу

Традиційно під окремими криміналістичними методиками пропонують розуміти окремі науково обґрунтовані та практично перевірені поради для покращення роботи з розслідування злочинів [6, с. 208]. Вони є результатом диференціації та інтеграції правових знань, що об'єднали в собі передові досягнення криміналістичної техніки і тактики та подані відповідно до оптимальної організації розслідування злочинів і їхнього судового розгляду [7, с. 187].

Зазвичай у наукових дослідженнях найчастіше виокремлюють такі різновиди криміналістичних методик.

1. Базова методика – універсальна, уніфікована модель, що слугує основою для створення інших окремих криміналістичних методик розслідування злочинів. Вона містить загальні принципи, підходи та структури, які можуть бути адаптовані для конкретних категорій кримінальних правопорушень [8].

2. Окрема криміналістична методика – система взаємопов'язаних і взаємозумовлених дій, спрямована на розроблення алгоритмів роботи слідчого під час розслідування певного виду злочинів. Вона включає типові комплекси слідчих (розшукових) та інших дій, а також визначає оптимальну послідовність їхньої реалізації [9].

Окремі методики, як зауважує В. В. Тищенко, поділяються на дві підгрупи, серед яких: 1) типові, або видові; 2) особливі, або позавидові. *Типові* методики розробляються на підставі конкретних видів злочинів, передбачених кримінальним законодавством, і враховують їхні загальні характеристики й особливості розслідування. Водночас *особливі* методики ґрунтуються на інших критеріях, які не завжди безпосередньо залежать від складу злочину, але мають важливе криміналістичне значення. До таких критеріїв належать:

- місце вчинення злочину. Розроблення методики може враховувати особливості розслідування злочинів, скоєних у певному середовищі, наприклад на відкритій місцевості, у приміщенні, транспорті, віддалених районах тощо;

- характеристика особи злочинця. Методика може базуватися на аналізі дій злочинців певних категорій, наприклад неповнолітніх, рецидивістів, організованих злочинних угруповань, корумпованих посадових осіб тощо;

- часовий чинник. У методиці береться до уваги період, що минув із моменту вчинення злочину, наприклад методики розслідування злочинів за гарячими слідами або нерозкритих злочинів минулих років;

- кількість слідчих, що беруть участь у розслідуванні. Методика може бути адаптована для індивідуального або групового розслідування,

включаючи випадки, коли залучені слідчо-оперативні групи, міжвідомчі слідчі комісії тощо.

Таким чином, типові методики орієнтовані на конкретні правопорушення, тоді як особливі враховують ширший спектр чинників, які впливають на процес розслідування, що дозволяє адаптувати криміналістичні підходи до нестандартних умов і ситуацій [10, с. 174].

3. Окрема спеціальна криміналістична методика – найбільш конкретизований комплекс науково-практичних рекомендацій, який має чітке прикладне спрямування та безпосередньо використовується у практичній діяльності з розслідування певної категорії злочинів [11, с. 146].

4. Родова криміналістична методика – методика розслідування груп злочинів, які мають спільний родовий об'єкт, визначений у певному розділі Особливої частини Кримінального кодексу України (далі – КК України). До них належать, наприклад, методики розслідування злочинів проти життя і здоров'я, проти власності тощо. Вони ґрунтуються на криміналістично значущих характеристиках, спільних для кількох видів злочинів.

5. Міжродова криміналістична методика – методика, що охоплює розслідування злочинів, згрупованих у різних розділах Особливої частини КК України. Вона будується на підставі криміналістично значущих ознак, притаманних кільком видам правопорушень. У таких методиках основними криміналістичними критеріями класифікації є особа злочинця, сфера реалізації злочинного наміру та інші подібні чинники [12, с. 211–212].

6. Видова методика – методика, яка містить криміналістичні рекомендації щодо розслідування злочинів, передбачених однією або кількома статтями певного розділу КК України. Вона деталізує методику роботи з конкретними складами злочинів, наприклад розслідування грабежів або шахрайств [13, с. 43].

7. Підвидова методика – методика, яка ґрунтується на аналізі окремої статті певного розділу Особливої частини КК України та виокремлює специфічні підгрупи злочинів за криміналістично значущими характеристиками. Наприклад, методика розслідування вбивства з розчленуванням трупа чи крадіжки з проникненням у житло [14, с. 92].

8. Міжвидова методика розслідування – методика, що охоплює частину злочинів, які належать до одного розділу КК України, та передбачає комплекс взаємопов'язаних злочинних дій. Така методика поєднує криміналістичні та кримінально-правові критерії класифікації правопорушень. Вона є похідною від родових методик, але доповнюється правовими аспектами, що конкретизують особливості кримінального правопорушення.

9. Позавидова або позародова (особлива чи категоріальна) методика – методика розслідування злочинів, яка не має чіткої відповідності

окремим статтям КК України, але відзначається специфічними криміналістичними особливостями. Вона створюється на основі аналізу особливостей, що виходять за межі конкретних видів злочинів, і враховує такі додаткові чинники, як особливість суб'єкта злочину, вплив часу, специфіка способів вчинення правопорушень тощо. Прикладом такої методики є розслідування злочинів, учинених неповнолітніми, розслідування нерозкритих злочинів минулих років, злочинів, учинених іноземцями чи проти них¹. Ця методика дає змогу розширити можливості застосування слідчих методів, сприяє оптимізації розслідування та підвищенню його ефективності [15, с. 177].

Останнім часом особливу увагу приділяють розробленню, типізації та класифікації криміналістичних методик. Зокрема, Ю. М. Мирошніченко став одним із перших, хто на основі комплексного аналізу нормативно-правових і правозастосовних проблем, а також концептуальних засад криміналістичного забезпечення судового провадження сформулював основні положення концепції створення системи криміналістичного забезпечення судового процесу. Він висловив сумніви щодо доцільності формування окремих методик судового розгляду різних категорій кримінальних правопорушень, натомість запропонував структуру базової судової методики, яка могла б слугувати універсальним орієнтиром у цьому напрямі [2, с. 316–317]. Серед її елементів учений виокремив такі складові: «1) загальні положення криміналістичної методики судового провадження; 2) методико-криміналістичне забезпечення організаційно-підготовчої діяльності суду; 3) методико-криміналістичне забезпечення судового дослідження; 4) методико-криміналістичне забезпечення діяльності суду на етапах судових дебатів і останнього слова обвинуваченого; 5) методика ухвалення судових рішень» [2, с. 316].

Більшість науковців доходять висновку, що типовими елементами окремої криміналістичної методики розслідування кримінальних правопорушень є такі: криміналістична характеристика правопорушень певного виду, перелік обставин, що підлягають установленню, а також типові слідчі ситуації, які можуть виникати на різних етапах розслідування. Серед цих елементів також виокремлюють типові слідчі версії, особливості планування розслідування, специфіку виявлення злочинів певного виду, особливості реалізації початкового етапу розслідування, включаючи тактику проведення первинних слідчих (розшукових) дій тощо [16, с. 367]. Крім того, важливими складовими є особливості наступного етапу розслідування, тактичні прийоми проведення

¹ Криміналістика : мультимед. підручник // Національна академія внутрішніх справ : сайт. URL: <https://arm.navs.edu.ua/books/criminalistics/start.html#> (дата звернення: 01.02.2025).

окремих слідчих (розшукових) дій, взаємодія слідчого з оперативними підрозділами та іншими органами, установами, підприємствами. Окреме значення має використання спеціальних знань у процесі розслідування, що дозволяє підвищити ефективність установалення обставин учинення кримінальних правопорушень [17; 18].

Наприклад, І. І. Когутич, Д. С. Мукієнко та інші науковці зосереджують увагу на методиці підтримання державного обвинувачення, яка розглядається як складова методики судового розгляду кримінальних проваджень. Зокрема, ця методика охоплює процес здійснення прокурором функції підтримання державного обвинувачення в суді першої інстанції. Вона передбачає специфічну діяльність уповноваженої законом особи, що ґрунтується на використанні криміналістичних засобів, тактичних прийомів і методичних рекомендацій, спрямованих на ефективне ведення судового розгляду кримінальних справ, пов'язаних із певними видами чи групами суспільно небезпечних діянь [19; 20].

Свого часу Т. В. Варфоломеева припустила можливість формування криміналістичної методики професійного захисту в суді. Дослідниця вважає, що участь адвоката (захисника) в суді у кримінальній справі полягає у визначенні тактичних завдань захисту, обранні типової правової позиції захисту з урахуванням конкретних судових ситуацій, аналізі криміналістичної характеристики з позиції захисту, визначенні переліку обставин, що підлягають установавленню для вирішення завдань захисту на кожному етапі розслідування та судового розгляду тощо [21].

І хоча деякі вчені допускають можливість розроблення певного тактичного алгоритму дій захисника, прокурора та судді, висловлюються також думки про те, що лінія поведінки для цих суб'єктів у тій чи іншій ситуації (під час підтримання державного обвинувачення, захисту, судового розгляду тощо) має розглядатися як тактика, проте не як методика [5, с. 139].

Також останнім часом висловлюються пропозиції щодо побудови криміналістичної методики розслідування кримінальних проступків. Так, О. О. Вакулик вказує, що така методика повинна формуватися не на підставі трансформації криміналістичних методик розслідування злочинів невеликої тяжкості, а на основі врахування процесуальних особливостей здійснення дізнання у кримінальних проступках [22, с. 61]. В. О. Гусева, обґрунтовуючи позицію щодо можливості побудови криміналістичних методик розслідування кримінальних проступків, зазначає, що ключовими відмінностями, які мають бути враховані під час їх розроблення, є такі: 1) особливості проведення слідчих (розшукових) дій, зокрема неможливість здійснення негласних слідчих (розшукових), специфіка реалізації окремих процесуальних

дій; 2) обмежені процесуальні строки здійснення дізнання після повідомлення особі про підозру; 3) процесуальні джерела доказів, наприклад віднесення висновку спеціаліста до статусу самостійного доказу [23, с. 270]. Тобто вважаємо, що маємо достатні підстави погодитися з такою позицією вчених.

Узагальнивши проаналізовані авторські позиції, можемо сформувати сучасну класифікацію окремих криміналістичних методик. На нашу думку, її можна подати таким чином.

1. За кримінально-правовими критеріями: а) рід кримінальних правопорушень; б) вид злочинів; в) вид кримінальних проступків.

2. За повнотою розроблених алгоритмів і практичних рекомендацій (або етапів розслідування): а) повні (охоплюють рекомендації щодо провадження розслідування і дізнання на всіх етапах досудового розслідування); б) неповні (охоплюють лише окремий етап розслідування, як правило, початковий).

3. За рівнем узагальненості запропонованих рекомендацій: а) загальні (криміналістичні методики, що мають вищий рівень узагальнення); б) спеціальні (охоплюють конкретні методики розслідування, наприклад методику досудового розслідування незаконного збуту наркотичних засобів за допомогою мережі Інтернет).

4. За етапом, на якому здійснюється кримінальна процесуальна діяльність: а) методика розслідування кримінальних правопорушень; б) методика судового розгляду кримінальних правопорушень.

5. За формою відображення розроблених рекомендацій: а) описова; б) формалізована; в) змішана [14, с. 108].

6. За криміналістично значущими ознаками певної групи кримінальних правопорушень і наявністю між ними кореляційних зв'язків: а) видові; б) підвидові; в) комплексні; г) міжродові.

Як додаткові криміналістичні критерії, що можуть бути покладені в основу типізації розроблюваних окремих криміналістичних методик, також слід виокремлювати: а) особливості особи, яка вчинила кримінальні правопорушення (неосудні особи; неповнолітні; жінки; іноземці; рецидивісти; воєнні злочинці тощо); б) форму організації співвиконавців злочину або членів злочинного угруповання (методика розслідування злочинів, учинених групою осіб, організованими злочинними угрупованнями, злочинними організаціями тощо); в) особливості правового режиму (методика розслідування злочинів, учинених в умовах правового режиму воєнного стану, в умовах надзвичайних ситуацій тощо); г) час учинення кримінального правопорушення (наприклад, методика розслідування злочинів минулих років); д) особливості особи потерпілого (методика розслідування злочинів, учинених стосовно неповнолітніх, жінок, осіб похилого віку, осіб з інвалідністю тощо).

Висновки

Сьогодні тенденції побудови окремих криміналістичних методик дещо змінилися й переорієнтувалися з огляду на особливості чинної доктрини кримінального і кримінального процесуального права. Нами розроблено класифікацію окремих криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень, в основу якої покладено такі критерії: 1) кримінально-правові чинники; 2) повнота розроблених алгоритмів і практичних рекомендацій; 3) рівень узагальненості запропонованих рекомендацій; 4) етап, на якому здійснюється кримінальна процесуальна діяльність; 5) форма відображення розроблених рекомендацій; 6) криміналістично значущі ознаки певної групи кримінальних правопорушень і наявність між ними кореляційних зв'язків тощо. На нашу думку, така класифікація відтворює сучасні тенденції наукових розвідок.

Перспективи подальших досліджень вбачаємо у розробленні практичних рекомендацій щодо розслідування воєнних злочинів, кримінальних правопорушень, учинених стосовно учасників бойових дій, тощо.

Список бібліографічних посилань: 1. Мирошніченко Ю. М. Криміналістичне забезпечення судового провадження: теоретичні основи та прикладні аспекти : монографія / за ред. А. Ф. Волобуєва. Ужгород : РІК-У, 2023. 456 с. 2. Мирошніченко Ю. М. Криміналістичне забезпечення судового провадження: концептуальні основи : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.09. Кропивницький, 2024. 493 с. 3. Шевчук В. М. Концептуальні основи формування окремих криміналістичних методик (проблеми визначення поняття та ознак). *Актуальні проблеми держави і права*. 2020. № 86. С. 246–258. DOI: <https://doi.org/10.32837/apdp.v0i86.2452>. 4. Воліков Т. А. Теоретичні концепції розробки окремих криміналістичних методик. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2023. № 3 (124). С. 258–265. DOI: <https://doi.org/10.31733/2078-3566-2023-3-258-265>. 5. Павлова Н. В. Наукові передумови формування окремих криміналістичних методик розслідування кримінальних правопорушень, вчинених шляхом шахрайства. *Вісник Луганського державного університету внутрішніх справ імені Е. О. Дідоренка*. 2022. № 2. С. 135–144. DOI: <https://doi.org/10.33766/2524-0323.98.135-144>. 6. Журавель В. А. Окрема криміналістична методика: поняття та сфера застосування. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2011. № 2 (65). С. 202–213. 7. Журавель В. А. Окремі методики в системі криміналістичних знань. *Науковий вісник Львівської комерційної академії. Серія юридична*. 2015. № 1. С. 187–200. 8. Журавель В. А. Проблема формування базової методики розслідування злочинів. *Вісник Академії правових наук України*. 2008. № 1 (52). С. 231–242. 9. Шепітько В. Ю. Проблеми типізації окремих криміналістичних методик. *Наукові праці Національного університету «Одеська юридична академія»*. 2017. Т. XIX. С. 445–451.

10. Тіщенко В. В. Сучасний стан і деякі проблеми розвитку криміналістичної методики розслідування злочинів. *Вісник Південного регіонального центру Національної академії правових наук України*. 2014. № 1. С. 170–180. **11.** Степанюк Р. А. Структура окремих криміналістичних методик розслідування злочинів. *Право і безпека*. 2011. № 4 (41). С. 143–147. **12.** Федоренко М. С. Концептуальні підходи до формування методики розслідування перевищення влади або службових повноважень співробітниками правоохоронних органів. *Питання боротьби зі злочинністю*. 2018. № 35. С. 208–220. **13.** Книженко С. О. Поняття окремої криміналістичної методики та її види. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2018. № 4 (83). С. 38–45. **14.** Журавель В. А. Криміналістичні методики: сучасні наукові концепції : монографія. Харків : Апостіль, 2012. 304 с. **15.** Лук'янчиков Б. Є. Поняття та класифікація криміналістичних методик розслідування злочинів // Правове регулювання суспільних відносин в умовах демократизації Української держави : зб. матеріалів II Міжнар. наук.-практ. конф. (м. Київ, 14–15 берез. 2012 р.) / МОН України ; Нац. тех. ун-т України «Київський політехнічний інститут». Київ, 2012. С. 176–178. **16.** Криміналістика. Академічний курс : підручник / Т. В. Варфоломеева, В. Г. Гончаренко, В. І. Бояров та ін. 2-ге вид., стереотип. Київ : Юрінком Інтер, 2018. 504 с. **17.** Вуйма А. Г. Використання спеціальних знань під час розслідування вбивств : дис. ... д-ра філософії : 081. Харків, 2023. 297 с. **18.** Грищенко В. В. Залучення об'єктів при проведенні обшуку : монографія / за заг. ред. В. О. Гусевої. Харків : Факт, 2025. 236 с. **19.** Когутич І. І. Поняття та місце методики підтримання державного обвинувачення в суді у системі криміналістики. *Вісник Львівського університету*. 2014. № 59. С. 334–342. **20.** Мукиєнко Д. С. Формування окремої методики підтримання державного обвинувачення (постановка проблеми). *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2016. № 1–2. С. 257–260. **21.** Варфоломеева Т. В. Організаційні, процесуальні та криміналістичні проблеми захисту адвокатам прав підозрюваного, обвинуваченого, підсудного : автореф. дис. ... д-ра. юрид. наук : 12.00.09. Київ, 1994. 40 с. **22.** Вакулик О. О. Проблеми розробки методики розслідування кримінальних проступків. *Вісник кримінального судочинства*. 2018. № 3. С. 55–62. **23.** Гусева В. О. Особливості формування методики розслідування кримінальних проступків проти авторитету органів державної влади у сфері правоохоронної діяльності. *Вісник Харківського національного університету внутрішніх справ*. 2021. № 2 (93). С. 266–275. DOI: <https://doi.org/10.32631/v.2021.2.23>.

Надійшла до редколегії 10.02.2025

Прийнята до опублікування 12.03.2025

Popov V. Yu. Modern approaches to the typification of certain forensic techniques

Based on the analytical review of scientific sources, the subject matter of which was the conceptual framework for classification of forensic techniques, the article substantiates the position that today the trends in the development of certain forensic techniques have changed and reoriented somewhat under the influence of modern changes which the current doctrine of criminal law and criminal procedure law undergoes under the legal regime of martial law. Based on the analysis of traditional approaches of scholars to the typification of certain forensic techniques and current trends in scientific research, the classification of certain forensic techniques is developed based on the following criteria: 1) criminal law factors; 2) completeness of the developed algorithms and practical recommendations; 3) degree of generality of the proposed recommendations; 4) stage at which criminal procedural activity is carried out; 5) form of display of the developed recommendations; 6) forensically significant features in a certain group of criminal offences and the existence of correlations between them, etc.

It is determined that the following criteria may be used as additional criteria for the classification of forensic techniques a) characteristics of the person who committed criminal offences (insane persons; minors; women; foreigners; repeat offenders; war criminals, etc.); b) form of organisation of co-perpetrators of a crime or members of a criminal group (methods of investigating crimes committed by a group of persons, organised criminal groups, criminal organisations, etc.); c) peculiarities of the legal regime (methodology for investigating crimes committed under martial law, in emergency situations, etc.); d) time of the criminal offence (for example, methodology for investigating crimes committed in previous years); e) peculiarities of the victim (methodology for investigating crimes committed against minors, women, elderly persons, persons with disabilities, etc.).

It is noted that the prospects for further research are to develop practical recommendations for the investigation of war crimes, criminal offences committed against combatants, etc.

Keywords: forensic methodology, investigation, criminal offence, typification, crime, criminal misconduct.

